

УДК 378.018.43.016:61:001.4]-057.875-054.6

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-113-120](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-113-120)

Даньків Аліна Костянтинівна асистент кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», вул. Університетська 14, м. Ужгород, тел.: (0312) 64-30-84, <https://orcid.org/0000-0003-2846-4352>

Надь Катерина Олександрівна асистент кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін, Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», вул. Університетська 14, м. Ужгород, тел.: (0312) 64-30-84, <https://orcid.org/0000-0002-6302-9842>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. Світова пандемія та військова російська агресія підвели українське суспільство до введення у практику навчальних закладів різноманітних моделей дистанційного навчання. Дистанційні освітні технології дозволяють здійснювати навчальний процес на відстані, розширюючи можливості навчальних закладів. В дослідженні аналізується використання дистанційних освітніх технологій у викладанні дисципліни «Англійська мова для медичних цілей». Структура навчального та виховного процесу під час дистанційних занять з англійської мови за професійним спрямуванням уможливорює ефективний виклад матеріалу майбутніх лікарів у ракурсі розвитку лінгвістичного мислення, виробленні навичок грамотного використання професійних компетентностей. Йдеться про розкриття потенціалу дистанційних освітніх технологій у викладанні фахово-спрямованих дисциплін із включенням медичної термінології. Описуються технології навчання (педагогічні технології), які використовуються для позначення сукупності прийомів роботи викладача у медичному закладі вищої освіти (прийомів наукової організації його праці), за допомогою яких з найбільшою мірою забезпечується досягнення поставлених на занятті цілей навчання, а саме – досягти максимальної ефективності викладання та сприймання матеріалу на відстані. Обґрунтовано потенціал дистанційних освітніх технологій у викладанні дисципліни «Англійська мова для медичних цілей»; проведено аналіз досліджень щодо проблеми дистанційного навчання при викладанні медичної термінології для англійськомовних студентів-іноземців; представлений досвід застосування дистанційних освітніх технологій у викладанні. Висновуємо, що дистанційні освітні технології – це інформаційно-

комунікативні технології, що реалізуються із застосуванням мережевих ресурсів при опосередкованій (на відстані) взаємодії студентів та викладача; дистанційні освітні технології розширюють можливості мовної підготовки в сучасних умовах та можуть розглядатися як додатковий ресурс здобуття навчальної інформації, підвищення доступності та якості освіти; у викладанні медичної термінології – ефективне застосування технологій e-Learning (електронне освітнє середовище вузів, онлайн-платформи google meet), що дозволяє розширити діапазон можливостей мовної підготовки.

Ключові слова: освіта, медична спеціальність, дистанційні освітні технології, латинська мова, інтернет-ресурси, технології e-learning.

Dankiv Alina Kostyantynivna Assistant lecturer Department of Public Health and Humanitarian Disciplines, State Higher Educational Institution “Uzhhorod National University”, Universytetska St., 14, Uzzhorod, tel.: (0312) 64-30-84, <https://orcid.org/0000-0003-2846-4352>

Nad Kateryna Oleksandrivna Assistant lecturer Department of Public Health and Humanitarian Disciplines State Higher Educational Institution “Uzhhorod National University”, Universytetska St., 14, Uzzhorod, tel.: (0312) 64-30-84, <https://orcid.org/0000-0002-6302-9842>

PECULIARITIES OF TEACHING MEDICAL TERMINOLOGY TO ENGLISH-SPEAKING FOREIGN STUDENTS DURING DISTANCE LEARNING

Abstract. The pandemic COVID-19 and Russian military aggression led Ukrainian society to introduce various distance learning models into the practice of educational establishments. Distance education technologies permit the educational process to be carried out at a remoteness, expanding the competencies of educational establishments. The study investigates the use of distance instructive technologies in teaching the discipline «English for medical purposes» to English-speaking foreign students. The educational process structure during distance classes on medical English enables an effective presentation of the material to future doctors in the development of linguistic thinking and the development of the skills in the competent use of professional competencies. It is about revealing the potential of distance educational technologies in the teaching of specialized disciplines with the inclusion of medical terminology. Learning technologies (or pedagogical technologies) are described, which are used to denote a set of techniques of work of a teacher in a medical institution of higher education (techniques of the scientific organization of his work), which are implemented to the greatest extent to ensure the achievement of the educational goals set for the lesson, namely, to achieve efficiency in the shortest possible time at the distance. The potential of distance educational technologies in

teaching medical terminology is substantiated; an analysis of research on the problem of distance learning in teaching medical terminology for English-speaking foreign students was carried out; the practice of mixing distance educational technologies in teaching is presented. One concludes that distance educational technologies are data and communicative technologies that are applied for using net resources during mediated (at remoteness) communication among the students and the teacher; distance educational technologies enlarge the potential of language training in modern conditions and can be considered as an additional resource for obtaining educational information, increasing the availability and quality of education; in the teaching of the described discipline - the effective use of e-Learning (universities electronic educational milieu, online platforms google meet), which allows to increase the variety of possibilities of language training.

Keywords: education, medical specialty, distance educational technologies, Latin language, Internet resources, e-learning technologies.

Постановка проблеми. В умовах глобальної пандемії та згодом із військовими діями на території незалежної України, головним можливим шляхом подолання ізоляції, вимушеної евакуації та дистанціювання із студентами-іноземцями став перехід від традиційного очного навчання в режим онлайн. В умовах єдиного засобу реалізації навчання – використання дистанційних освітніх технологій, система освіти та система охорони здоров'я стали на реальний шлях створення нової дидактики, що дозволяє інтегрувати дві форми навчання – традиційне та дистанційне (на базі використання електронних інформаційно-комунікативних середовищ освітніх організацій). Питання розробки та використання у навчальному процесі дистанційних освітніх технологій були тісно пов'язані із розвитком комп'ютерних технологій у минулому столітті. Слід зазначити, що дистанційне навчання не є новинкою для світової освіти. Заклади вищої освіти Південної Кореї ще у дев'яностих роках ХХ століття реалізували модель дистанційного навчання як компонент цифрової соціально-економічної моделі. У Південній Кореї розвиток цифрового простору у навчальних закладах підтримується державою на законодавчому рівні. Стратегію розвитку цифрової економіки стали активно підтримувати Австралія та Нова Зеландія. З 2021 року провідні університети світу стали активними учасниками проектів з розвитку дистанційного навчання. У США з 2006 року реалізується федеральна програма Title IV, в рамках якої передбачено фінансування інфраструктури електронного навчання та дистанційних освітніх технологій. Як бачимо, світова спільнота розвиває концепцію електронної педагогіки як перспективного інноваційного спрямування цифрової економіки [1, с. 45].

Розвиток цифрових освітніх технологій став предметом законодавчого регулювання (Міністерство освіти і науки України надало методичні рекомендації, стосовно оптимізації дистанційного навчання, де чітко описані

форми дистанційного навчання та засоби, за допомогою яких, реалізується навчальний процес) [2]. Перед вищими навчальними закладами постали вимоги щодо уможливлення основних освітніх програм. Йдеться про наявність електронних освітніх середовищ та локальних актів, які їх регламентують. Крім того, важливим є створення для кожного суб'єкту навчального процесу індивідуального доступу електронно-бібліотечних систем, до електронного середовища навчального закладу. Інакше кажучи, постала необхідність створення спеціального середовища, яке б дозволило мати можливість входу з будь-якої точки доступу до мережі «Інтернет» у межах освітньої організації та поза нею. Отже, державні ініціативи щодо створення електронних освітніх середовищ у перспективі матимуть подальший розвиток, а експертні та академічні дискусії щодо ефективності використання різних дистанційних технологій в освітньому процесі досі відкриті та актуальні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти дистанційних освітніх технологій розглянуті в рамках досліджень, що стосуються цифрових освітніх технологій. Н. Бицко досліджує реалізацію інноваційних методів викладання курсу «Латинська мова та основи медичної термінології». Описує найбільш популярні навчальні онлайн-платформи, які застосовуються навчальними закладами в умовах дистанційної освіти [3]. В цьому ж ракурсі відбувається наукова розвідка І. Апоненко про компетентісно орієнтований підхід до вивчення латинської мови студентами-іноземцями. Авторка розкриває питання використання дистанційних освітніх технологій під час навчання латинської мови: навчання іноземних студентів читання латинською мовою [4, с. 27]. Н. Лисенко розробляє власну методику дистанційної опори для самостійних робіт для студентів-іноземців. Автор апелює до того, що використання дистанційних навчальних технологій дозволяє розширити поле інформаційних та комунікаційних інструментів, які забезпечують підвищення якості викладання філологічних дисциплін [5, с. 166]. О. Магдюк пише про особливості викладання латинської мови студентам немовних спеціальностей. Описує проблеми дистанційних освітніх технологій, реалізація яких можлива за допомогою сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій на відстані [6]. Н. Дерев'янченко висвітлює особливості організацій навчального процесу під час дистанційного навчання. До них відносять мультимедіа, навчальні онлайн-платформи, соціальні платформи. Основними принципами роботи у віддаленому режимі є доступність, відкритість, системність, інтерактивність, поліфункціональність, орієнтованість споживача [7, с. 132]. П. Ткаченко описує застосування TRVЗ- технологій (теорії розв'язання винахідницьких завдань) під час вивчення хірургічної стоматології. Такі технологічні ресурси часто називають системами управління навчання. Дане середовище дозволяє оперативно обмінюватися інформацією, файлами, в електронному вигляді зберігати інформацію за навчальними курсами, здійснювати моніторинг відвідуваності та ін. [8, с. 375]. В аспекті даної роботи, слід зазначити науковий доробок

Зайченко Г.В. та Козак Д.О. Вчені описують перспективи розвитку системи фармаконагляду в педіатрії. Безсумнівно, основою для вивчення особливостей побічної реакції на лікарські засоби є знання латинської фармацевтичної термінології. Слід зазначити, що так чи інакше, усі медичні предмети епіценталізуються навколо викладання латинської мови. Після першого року вивчання предмету «Латиська мова», студенти-медики використовують та зміцнюють свої знання з латини на клінічних кафедрах [9].

Мета статті – описати форми дистанційної освіти для уможливлення навчального процесу з оволодіння англomовними студентами-іноземцями загально професійною компетенцією (ОК-10) у рамках викладання дисципліни «Англійська мова для медичних цілей» за спеціальністю «Лікувальна справа».

Виклад основного матеріалу. В умовах вимушеного дистанційного навчання в закладах вищої медичної освіти використовуються навчальні онлайн-платформи e-Learning та різні системи віртуально освітнього середовища. Предмет «Англійська мова для медичних цілей» становить важливу частину профільних дисциплін навчальних планів медичних спеціальностей, вивчається у першому та другому семестрах на першому та другому курсі. Методика навчання професійно спрямованої англійської мови у дистанційному режимі включає вивчення теоретичного матеріалу, формування практичних компетенцій оволодіння лексичним матеріалом. Дисципліна представляє складний предмет, що включає вивчення граматики та закладає основи для свідомого засвоєння професійно орієнтованої мови та медичної термінології. Засвоєння професійної медичної термінології дає основу для вивчення медико-біологічних, клінічних та фармацевтичних дисциплін, а знання латинської медичної термінології дозволить фахово виписувати рецепти. Дана дисципліна вивчається переважно на практичних заняттях, усі розділи робочої дисципліни закріплюються самостійною роботою (вправи на кшталт live worksheets), виконанням тестів через (гугл форми), контрольних робіт, участю у лінгвістичних конференціях (google meet), рольових іграх, проектній роботі (залівка матеріалу у YouTube, формування власного контенту). Тому застосування онлайн-сервісів у навчальному процесі з вивчення медичної англійської мови розширює можливості викладання. Для проведення широкого спектру онлайн-заходів в освіті надають перевагу Google meet – представляє хмарну платформу з широкими можливостями: відеоконференції, вебінари та консультації, іспити у віддаленому режимі. Ініціатором занять на платформі може бути викладач, який створив зустріч. Усі учасники повинні володіти обліковим записом організації. Особливістю сервісу є необмежений часовий режим та можливість безкоштовного підключення до віддалених конференцій. Цей сервіс дозволяє проводити моніторинг засвоєних компетенцій щодо підсумків вивчення курсу, розбирати практичні мовні вправи, проводити модульні контролі, скидати гіперпосилання в чат, використовувати відео з хмарних сервісів, показувати презентації. Звичайно,

дистанційне навчання має і свої недоліки. В певний момент студенти та викладачі можуть дійти до burn out [10]. Тому, представимо один із можливих видів цікавої дистанційної роботи на заняттях з «Англійської мови для медичних цілей». Задля надання студентам більших можливостей для навчання у дистанційному форматі, викладачі англійської мови готують відеоролики для першого та другого модулів. У модулях викладається граматичний матеріал та структура медичних термінів і студенти зосереджені на практичній діяльності. Такі відеоролики можливі на усі теми, представлені у навчальній програмі. Ці відеоролики, в яких викладачі подають навчальний матеріал з використанням малюнків, схем, відеоматеріалів, що ілюструють пояснення, активно використовуються у навчальному процесі щодо медичної англійської мови та клінічної термінології. Ефективність їх полягає ще й у тому, що студенти можуть використовувати відеоролики в будь-який зручний час для самостійної роботи, постійно зміцнюючи свої знання.

Висновки. Отже, власний досвід реалізації дистанційного навчання у межах викладання дисципліни «Англійська для медичних цілей» дозволив зробити наступні висновки. Дистанційні освітні технології представляють ресурс, що дозволяє здійснювати навчальний процес у віддаленому режимі для підвищення доступності та якості освіти. Дистанційне навчання вимагає від учасників більше тимчасових, матеріальних, психологічних витрат порівняно із традиційною формою навчання, пов'язаних із підвищенням навантаження і викладачів, і студентів. Дистанційна освіта з описаної дисципліни може здійснюватися з використанням технологій e-Learning (електронних освітніх середовищ ВНЗ, онлайн-платформи Google meet), що дозволяє розширити можливості мовної підготовки у сучасних умовах. Водночас висновуємо що, дистанційне навчання у медичному виші може розглядатися лише як додатковий метод навчання. Таке навчання не може повністю замінити традиційне навчання. Проте, за умов небезпеки поширення коронавірусної інфекції та широкомасштабної війни це стало єдиним та ефективним виходом із становища.

Література:

1. Лузік Е.В., Демченко Н.І., Проскурка Н.М. Світові моделі університетської освіти в системі дистанційного навчання. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія.* К. : Національний авіаційний університет, 2020. Вип. 2(17). С. 41-47. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/45904>
2. Поступ команди МОН на зміцнення системи освіти і науки України від 15 жовтня 2020 р. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/postup-komandi-mon-na-zmicnennya-sistemi-osviti-i-nauki-ukrayini> (дата звернення: 14.08.22)
3. Бицко Н. І. Реалізація інноваційних методів викладання курсу «Латинська мова та основи медичної термінології». *Клінічна та експериментальна патологія.* 2020. Т. 19, № 1. С. 160-163.
4. Апоненко І. М. Компетентнісно орієнтований підхід до викладання латинської мови іноземним студентам. *Науково-методичні проблеми мовної підготовки іноземних громадян:* матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 24-25 квітня 2018 р. Національний авіаційний університет. К.: Вид-во НАУ, 2018. С. 26-28

5. Лисенко Н. О., Литвиненко О. О. Дистанційна підтримка самостійної роботи студентів-іноземців. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи* : зб. статей III Міжнар. наук.-практ. конф. (31 травня–01 червня 2018 р., м. Полтава). Полтава : Астроя, 2018. С. 163–167.

6. Магдюк О. В. Особливості викладання латинської мови студентам немовних спеціальностей. *Психолого-педагогічні проблеми соціалізації особистості в сучасних умовах* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 31 січ.–1 лют. 2020 р. – Київ : Тавр. нац. ун-т ім. В.І. Вернадського, 2020. – С. 62-65. <http://elar.khmnmu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9087>

7. Дерев'янченко Н. В. Особливості організацій навчального процесу під час дистанційного навчання на кафедрі латинської мови та медичної термінології ХНМУ. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи* : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. Полтава, 2020. С. 130–133.

8. Ткаченко П. І., Резвіна К. Ю., Зарудська Т. А. Застосування ТРВЗ-технологій (теорії розв'язання винахідницьких завдань) під час вивчення хірургічної стоматології. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи* : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. Полтава, 2020. С. 374–377.

9. Zaychenko G. V., Kozak, D. O. Prospects for the development of the pharmacovigilance system in pediatrics based on studying the features of adverse drug reaction among children and adolescents. *Ukrainian Journal of Military Medicine*. 2020. Vol. 3(2). P. 137-143. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2\(3\)-137](https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2(3)-137).

10. Ключко О.О. Особливості сприйняття іноземними студентами-медиками курсу латинської мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних студентів*: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. Дніпро, 2018. С. 43-44.

References:

1. Luzik E.V., Demchenko N.I., Proskurka N.M. (2020). Svitovi modeli universytetskoï osvity v systemi dystantsiïnoho navchannia [World models of distance learning]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiïnoho universytetu. Serii: Pedagogika. Psykholohiia - Bulletin of the National Aviation University. Series: Pedagogy. Psychology*, 2(17), 41-47. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/45904> [in Ukrainian]

2. Ministry of Education and Science of Ukraine (October 15, 2020). *Postup komandy MON na zmitsnennia systemy osvity i nauky Ukrainy - Progress of the MES team on strengthening the education and science system of Ukraine*. Gov.Ua. Retrieved August 27, 2022, from <https://mon.gov.ua/ua/news/postup-komandi-mon-na-zmicnennya-sistemi-osviti-i-nauki-ukrayini> [in Ukrainian].

3. Bytsko, N. I. (2020) Realizatsiia innovatsiïnykh metodiv vykladannia kursu “Latynska mova ta osnovy medychnoi terminolohii” [Realization of innovative methods of teaching the course of Latin language and medical terminology]. *Klinichna ta eksperymentalna patolohiia - Clinical and experimental pathology*, 19(1), 160-163. http://nbuv.gov.ua/UJRN/kep_2020_19_1_26 [in Ukrainian].

4. Aponenko, I. M. (2018). Kompetentnisno oriïentovanyi pidkhid do vykladannia latynskoi movy inozemnym studentam [Competitive oriented approach in Latin language teaching for foreign students]. *Naukovo-metodychni problemy movnoi pidhotovky inozemnykh hromadian - Scientific and methodological problems of language training of foreign citizens* (pp. 26-28). [in Ukrainian].

5. Lysenko, N. O., Lytvynenko, O. O. (2018) Dystantsiïna pidtrymka samostiïnoi roboty studentiv-inozemtsiv [Distance support of individual work for foreign students]. *Aktualni pytannia lnhvistyky, profesiïnoi lnhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly- Current issues of linguistics, professional language didactics, psychology and pedagogy of higher education*: coll. Articles III International science and practice conf. (May 31–June 1, 2018, Poltava). (pp. 163–167). Poltava: Astraya [in Ukrainian].

6. Mahdiuk, O. V. (2020) Osoblyvosti vykladannia latynskoi movy studentam nemovnykh spetsialnosti [Peculiarities of latin language learning in non linguistical speciality students]

7. Derevianchenko, N. V. (2020) Osoblyvosti orhanizatsii navchalnoho protsesu pid chas dystantsiinoho navchannia na kafedri latynskoi movy ta medychnoi terminolohii KhNMU [Peculiarities of learning organizatory process during listance learning at the department of latin language and terminology in KhNMU]. *Aktualni pytannia linhvistyky, profesiinoi linhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly: zb. statei V Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, (pp. 130–133) - *Current issues of linguistics, professional language didactics, psychology and pedagogy of higher education: coll. of articles V of the International science and practice conference, Poltava, November 19–20, 2020.* (pp. 130–133). Poltava, 2020. [in Ukrainian].

8. Tkachenko, P. I. Rezvina, K. Yu., Zarudska, T. A. (2020) Zastosuvannia TRVZ- tekhnolohii (teorii rozviazannia vynakhidnytskykh zavdan) pid chas vyvchennia khirurhichnoi stomatolohii [The use of TOOO during stomatological surgery learning]. *Aktualni pytannia linhvistyky, profesiinoi linhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly: zb. statei V Mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, (pp. 374–377)- *Current issues of linguistics, professional language didactics, psychology and pedagogy of higher education: coll. of articles V of the International science and practice conference, Poltava, November 19–20, 2020.* (pp. 374–377). Poltava, 2020. [in Ukrainian].

9. Zaychenko, G. V., & Kozak, D. O. (2022). Prospects for the development of the pharmacovigilance system in pediatrics based on studying the features of adverse drug reaction among children and adolescents. *Ukrainian Journal of Military Medicine*, 3(2), 137-143. [https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2\(3\)-137](https://doi.org/10.46847/ujmm.2022.2(3)-137) [in English].

10. Klochko, O.O. (2018) Osoblyvosti spryiniattia inozemnymy studentamy-medykamy kursu latynskoi movy [Peculiarities of perception of latin language course by medical foreign students]. *Aktualni problemy navchannia inozemnykh studentiv. Materialy mizhvuzivskoi naukovo- praktychnoi konferentsii- Actual problems of education of foreign students: materials of the interuniversity scientific and practical conference.* (pp. 43-44). Dnipro, 2018 [in Ukrainian].